## NOTE 1 GENERELL INFORMASJON OG REGNSKAPSPRINSIPPER

**Generell informasjon**

Ferd AS er et norsk familieeid investeringsforetak med hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker. Selskapet utøver langsiktig og aktivt eierskap i sterke selskaper med internasjonalt potensial, og finansiell virksomhet gjennom investeringer i et bredt spekter av aktivaklasser.

Ferd er eiet av Johan H. Andresen med familie. Andresen er styrets leder.

Selskapets regnskaper for 2014 ble vedtatt av styret 24. april 2015.

**Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet**

Ferd AS avlegger selskapsregnskapet i samsvar med Regnskapslovens § 3-9 og Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder.

**Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene**

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av selskapsregnskapet. Regnskapsprinsippene er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

**Investeringer i datterselskaper**

Datterselskaper er selskaper der morselskapet Ferd AS AS direkte eller indirekte har kontroll. Ferd har "Kontroll" over en investering dersom Ferd har beslutningsmakt over foretaket som det er investert i, er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra foretaket, og samtidig har mulighet til å bruke denne beslutningsmakt over foretaket til å påvirke den variable avkastningen.

Datterselskaper klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på datterselskapene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av datterselskaper føres som netto driftsinntekt i resultatet.

**Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet**

Tilknyttede selskaper er selskaper der Ferd har betydelig, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse innebærer at Ferd tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der Ferd har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felleskontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på investeringene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av investeringene føres som netto driftsinntekt i resultatet.

**Salgsinntekter**

Selskapets salgsinntekter stammer i hovedsak fra levering av tjenester til andre selskaper i samme konsern og andre nærstående parter. Inntekter ved tjenestesalg regnskapsføres etter hvert som tjenesten utføres, så fremt fremdrift i leveransen og tilhørende inntekter og kostnader kan måles pålitelig.

Salgsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget og presenteres netto etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter. Salgsinntekter presenteres som Andre inntekter i resultatet.

**Omregning av utenlandsk valuta**

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til Ferd AS. Transaksjoner i utenlandsk valuta i innregnes og måles i NOK på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til NOK basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatet.

**Klassifisering av finansielle instrumenter**

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferds balanse og er av vesentlig betydning for selskapets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets kontraktsmessige forpliktelser og rettigheter. Alle finansielle instrumenter henføres til en av følgende kategorier, i samsvar med IAS 39, ved første gangs innregning:
1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi og endringer i verdi inngår i resultatet
2) Utlån og fordringer
3) Finansielle forpliktelser

Finansielle instrumenter klassifiseres som eiet for handelsformål og inngår i kategori 1 dersom de primært er anskaffet for å oppnå fortjeneste fra kortsiktige kurssvingninger. Derivater klassifiseres til handelsformål og som omløpsmidler. Balanseført verdi av rentederivater balanseføres som Renteinvesteringer.

Klassifisering av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet i samsvar med IAS 39 kan også gjøres i henhold til "virkelig verdi opsjonen" i IAS 28.18. Instrumentet må ved førstegangs innregning vurderes til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet og tilfredsstille visse kriterier. Det sentrale grunnlag for anvendelse av ”virkelig verdi opsjonen” er at en gruppe finansielle eiendeler og forpliktelser forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at ledelsen vurderer inntjeningen etter samme prinsipp.

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler,med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien eiet til handelsformål og som ikke vurderes til ”virkelig verdi over resultatet” er klassifisert som andre forpliktelser. Leverandørgjeld og andre forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom gjelden forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen. Gjeld som har oppstått ved bruk av Ferds lånefasilitet presenteres som langsiktig gjeld dersom Ferd både har mulighet til og intensjon om å rullere gjelden mer enn 12 måneder.

**Innregning, måling og presentasjon av finansielle instrumenter i resultat og balanse**

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen selskapet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når selskapet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter til ”virkelig verdi over resultatet” innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder. Verdiendringer innregnes i resultatet.

Utlån og fordringer måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, fratrukket eventuelt verdifall. Avsetning for verdifall gjøres for faktiske og mulige tap på krav. Ferd gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimater for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene. Tap ved verdifall på utlån og fordringer innregnes i resultatet.

Finansielle forpliktelser klassifisert som andre forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytteinntekter innregnes når selskapet har juridisk krav på utbyttet. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter i resultatet.

**Finansielle derivater og sikring**

Ferd benytter finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Derivatene blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet. Ferd praktiserer ikke sikringsbokføring i selskapsregnskapet.

**Skatter**

Skattekostnaden i resultatet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot Andre inntekter og kostnader i oppstillingen av totalresultatet (OCI) er også ført mot totalresultatet. Skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Betalbar skatt for perioden beregnes basert på skattegrunnlaget, som avviker fra Resultat før skatt på grunn av resultatposter som kommer til inntekt eller fradrag i en annen periode (midlertidige forskjeller) eller resultatposter som aldri kommer til beskatning (permanente forskjeller).

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring på balansedagen.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser, og selskapet er i stand til og har til hensikt å gjøre opp skatteforpliktelsen netto.

**Varige driftsmidler**

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmiddelet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte selskapet og utgiften kan måles pålitelig, mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmiddelet testet for nedskrivninger.

**Nedskrivninger**

Varige driftsmidler vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

Ved vurdering av verdifall, beregnes eller estimeres først eiendelens gjenvinnbare beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet.

Dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, resultatføres differansen som nedskrivning. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

**Leieavtaler**

Leieavtaler behandles enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler basert på det reelle innholdet i avtalene. Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap blir overført til leietaker, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Ferd AS har for tiden kun leieavtaler klassifisert som operasjonelle.

Leievederlaget i operasjonelle leieavtaler resultatføres løpende og klassifiseres som andre driftskostnader.

**Kontanter og kontantekvivalenter**

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter. Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

**Pensjonskostnader og pensjonsmidler/-forpliktelser**

*Ytelsesbaserte ordninger*

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Selskapets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen beregnes av aktuar og er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i inneværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Den delen av periodens netto pensjonskostnad som består av årets pensjonsopptjening, avkortning og oppgjør av pensjonsordninger, planendringer samt periodisert arbeidsgiveravgift, inkluderes i lønnskostnader i den perioden den ansatte har jobbet og dermed opptjent pensjonsrettighetene, mens netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsen fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene, resultatføres som finanskostnader i samme periode. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de er identifisert.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når selskapet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

*Innskuddsbaserte ordninger*

Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

**Avsetninger**

Selskapet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen, diskontert til nåverdi dersom effekten av diskontering er vesentlig.

**Utbytte**

Utbytte og utdeling av konsernbidrag som foreslås av styret, klassifiseres som kortsiktig gjeld i regnskapet, i samsvar med unntaksregelen i "Forskrift om forenklet regnskapsstandard" § 3-1,1. ledd nr 4, gitt i medhold av Regnskapslovens § 3-9.

**Driftssegmenter**

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering.

**Kontantstrømoppstilling**

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i selskapets resultat før skattekostnad for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis den ordinære driften, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

**Nærstående parter**

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående parter. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

**Nye regnskapsstandarder etter IFRS**

Regnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Commitee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller tidligere.

**Nye og reviderte standarder som er tatt i bruk av Ferd med virkning fra regnskapsåret 2014:**

*IFRS 10 Konsernregnskap*

IFRS 10 erstatter de delene av IAS 27 Konsernregnskap og separate finansregnskap som omhandler konsoliderte regnskaper, og SIC-12 Konsolidering – foretak med særskilt formål.

Implementeringen av IFRS 10 påvirker ikke selskapsregnskapet til Ferd AS.

*IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak*

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i selskaper som konsolideres, og selskaper som ikke konsolideres, men som foretaket er involvert i. IFRS 12 forener opplysningskravene for datterselskaper, felles kontrollerte virksomheter, tilknyttede foretak og ikke-konsoliderte strukturerte enheter, og samler kravene i én regnskapsstandard.

Ferd har tatt i bruk IFRS 12, men det har ingen vesentlige konsekvenser for selskapsregnskapet til Ferd AS.

**Nye og reviderte standarder som ikke tatt i bruk av Ferd:**

*IFRS 9 Finansielle instrumenter*

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39. Prosjektet er delt opp i flere faser. Første fase omhandler klassifikasjons- og målereglene. Klassifikasjons- og målereglene for finansielle forpliktelser i IAS 39 videreføres i all hovedsak. Bruk av amortisert kost og virkelig verdi videreføres som grunnlag for måling. Konkrete definerte instrumenter får krav om måling til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført mot utvidet resultat. Alle øvrige instrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

Fase 2 omhandler nedskrivning av finansielle instrumenter, og med endringene følger en vridning fra å gjøre avsetninger for påløpte tap til forventede tap. Med den nye standarden er det altså ikke lenger behov for en konkret tapshendelse for at det skal gjøres avsetning for kredittap. Det skal gjøre avsetninger for estimerte tap og endringer i disse estimatene skal også løpende resultatføres. Endringen vil særlig ha konsekvenser for banker og utlånsvirksomheter, men også Ferd-konsernet, som har betydelige fordringer fra salg av varer og tjenester forventes berørt til en viss grad.

Fase 3 omhandler sikringsbokføring, og reglene i IFRS 9 er betydelig mer fleksible enn i IAS 39. Flere typer instrumenter kvalifiserer som sikringsinstrumenter, flere typer risiko kan sikres, og ikke minst er de strenge effektivitetskravene i IAS 39 lempet på. I stedet for å teste effektiviteten er det i IFRS 9 innført et prinsipp om en kvalitativ økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument, sikringsobjekt og risiko. Til gjengjeld er det innført flere notekrav knyttet til foretakets sikringsstrategi.

Implementeringsdato for IFRS 9 er satt for regnskaper som starter 1.1.2018, men EU har ikke godkjent bruk av standarden ennå. Ferd avventer foreløpig IFRS 9, men vil anvende IFRS 9 når den blir pliktig.

*IFRS 15 Inntektsføring*

IFRS 15 er en felles standard for regnskapsføring av inntekter fra kunder og erstatter IAS 18 Driftsinntekter, IAS 11 Anleggskontrakter, IFRIC 13 Kundelojalitetsprogrammer, IFRIC 15 Avtaler om bygging av fast eiendom, IFRIC 18 Overføring av eiendeler fra kunder og SIC 31 Byttehandel vedrørende reklametjenester. IFRS 15 omhandler kun inntekter fra kontrakter med kunder. Inntekter knyttet til gjelds- og egenkapitalinstrumenter som tidligere var omfattet av IAS 18, er nå lagt under IAS 39 (og IFRS 9 når implementert).

Hovedprinsippet i IFRS 15 er at innregning av inntekter skal gjøres på en slik måte at inntektsføringen gir et riktig bilde av

hvordan vederlag for leveranse av varer og tjenester tilflyter foretaket. IFRS 15 innfører en fem-trinns modell for inntektsføring, hvor kundekontrakter skal identifiseres og dekomponeres i separate leveringsforpliktelser som skal prises og innregnes separat.

Standarden har fått ikrafttredelse for regnskapsår som begynner 1. januar 2017, men standarden er foreløpig ikke godkjent av EU. Ferd AS har som investeringsforetak svært begrenset med inntekter fra kundekontrakter og vil sannsynligvis ikke påvirkes av implementeringen av standarden.

*Endringer i IAS 16 og IAS 38, klargjøring av akseptable avskrivningsmetoder*

Det er foretatt endringer i IAS 16 og IAS 38 for å forby bruk av inntektsbaserte avskrivningsmetoder. Avskrivninger av eiendeler skal representere forbruk av de økonomiske fordelene som følger av en eiendel og de er i all hovedsak uavhengig av den inntekt som genereres av den samme eiendelen. Det er derfor gitt et forbud mot inntektsbaserte avskrivningsmetoder,med unntak for enkelte immaterielle eiendeler der det foreligger veldig sterk korrelasjon mellom inntekt og forbruk. Endringen har fått virkning fra 1.1.2016, men antas å ikke ha konsekvenser for Ferd AS som kun avskriver eiendeler basert på den lineære metode.

## NOTE 2 ESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av regnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimater og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimatene kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hovedpostene hvor estimater vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Ferd er av den oppfatning at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige estimater og forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

### Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferds balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Måling til virkelig verdi av de finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimater og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs), og verdifastsettelsen innebærer således begrenset estimatusikkerhet.

Unoterte aksjer og andeler

Posten "Unoterte aksjer og andeler" består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi estimeres ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Bruken av disse modellene krever innleggelse av data som dels består av noterte markedspriser (eksempelvis renter) og dels estimater om fremtidig utvikling, samt vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedlige, kvartalsvise eller halvårlige estimater på virkelig verdi fra forvalterne. Estimatene blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser. Rapportert verdi på hedgefondene som forvaltes i SI-porteføljen må dessuten normalt justeres for en antatt likviditetsrabatt.

Renteinvesteringer

Virkelig verdi av renteinvesteringer verdsettes ut fra noterte markedskurser. Dersom det ikke finnes markedskurser på renteinvesteringen, verdsettes renteinvesteringen i samsvar med prismodeller basert på gjeldende rentekurve og eksterne kredittratinger.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedskurser. Der markedskurs ikke er tilgjengelig, beregnes verdien utfra gjeldende rentekurve og andre relevante faktorer.

### Fastsettelse av virkelig verdi på datterselskaper med eiendommer

Ferd har datterselskaper med eiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av forventede fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:

Eksisterende kontrakter
Forventet fremtidig utleie
Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes til risikofri rente tillagt risikopremie for eiendommen.

Risikopremien baseres på:

Beliggenhet
Standard
Forventet markedsutvikling
Leienivå sammenlignet med resten av markedet
Kvalitet på leietakers soliditet
Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Næringseiendommer som ikke er utleid og eiendommer som inngår i utbyggingsprosjekter verdsettes normalt ved uavhengig takst.

**Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle datterselskaper og datterselskaper eid av forretningsområdet Ferd Capital**

Ferd AS eier finansielle og industrielle investeringer indirekte gjennom datterselskaper som er holdingselskaper for disse investeringene. Virkelig verdi av disse datterselskapene er verdsatt til bokført verdi av egenkapitalen, for deretter å justere for ikke bokførte verdiendringer på de underliggende investeringene. De underliggende investeringene er verdsatt etter de samme prinsipper og metoder som Ferd AS' direkteinvesteringer.

**Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser**

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke økonomiske og demografiske forutsetninger. Det henvises til note 15 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn. Endringer i forutsetninger kan medføre betydelige endringer i balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

**NOTE 3 DRIFTSSEGMENTER**

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering. Ferd har følgende 5 forretningsområder:

**Ferd Capital** er en aktiv og langsiktig investor i privateide og børsnoterte selskaper. Dette innebærer at Ferd Capital både vurderer når man skal investere eller selge, og arbeider aktivt med selskapene i eierperioden for å sikre en best mulig verdiutvikling. Ferd Capital utøver aktivt eierskap ved å samarbeide med selskapenes ledelse og gjennom styrearbeid. Ferd Capital forvalter konsernets langsiktige aktive egenkapitalinvesteringer:

- Elopak (100 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land.
- Aibel (49 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg.
- TeleComputing (96 prosent eierandel) er en ledende leverandør av IT-tjenester til små og mellomstore bedrifter i Norge og Sverige. Selskapet leverer nettbaserte applikasjoner og kundetilpassede drifts- og outsourcingtjenester.
- Interwell (58 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høytekonologiske brønnverktøy til den internasjonale olje - og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt.
- Swix Sport (100 prosent eierandel) utvikler, produserer og markedsfører skismøring, staver, tilbehør og tekstiler til sport og aktiv fritid. Selskapet har en omfattende virksomhet i Norge og utlandet.
- Mestergruppen (95 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter salg av byggevarer, tomte- og prosjektutvikling og hus- og hyttekjeder.
- Servi (100 prosent eierandel). Servi utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindre og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri.
- Petroleum Geo-Services (10,1 prosent eierandel). Petroleum Geo-Services (PGS) leverer blant annet seismikk, elektromagnetiske tjenester og reservoaranalyser til oljeselskaper som driver offshorevirksomhet over hele verden.

**Ferd Invest** investerer i hovedsak i børsnoterte nordiske aksjeselskaper. Ambisjonen er å slå en nordisk aksjeindeks, men investeringsteamet fokuserer ikke på allokeringer mellom land og sektorer eller innholdet i referanseindeksen (MSCI Nordic Mid Cap Index). Ferd Invest er utelukkende opptatt av selskapene de investerer i og utviklingen i disse.

**Ferd Special Investments (SI)** har et vidt mandat til å gjøre investeringer, men har hittil hovedsakelig kjøpt hedgefondandeler i annenhåndsmarkedet. SI gjør investeringer der Ferd ser muligheter innenfor denne nisjen.

**Ferd Hedgefond** foretar investeringer i ulike typer hedgefond som forvaltes av hedgefondmiljøer i utlandet. Målsetningen er å oppnå attraktiv risikojustert avkastning, både i absolutt forstand og relativt til hedgefondindeksen (HFRI FoF: Conservative Index).

**Ferd Eiendom** er en aktiv eiendomsinvestor med ansvar for konsernets eiendomssatsing. Utvikling skjer i hovedsak innenfor boligprosjekter, utvikling og bygging av nye kontorbygg og utvikling av lager/kombinasjonsbygg. Ferd Eiendom gjennomfører prosjekter alene eller i samarbeid med utvalgte partnere. Det gjøres også rene finansielle eiendomsinvesteringer.

**Øvrig virksomhet** består hovedsakelig av investeringer i eksternt forvaltede private equity fond, som har mindre behov for løpende daglig oppfølging og derfor overvåkes av ledelsen. I Øvrig virksomhet inngår også enkelte finansielle instrumenter ledelsen kan benytte for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og internbank.

Ferd Special Investments og Ferd Hedgefond er investert i USD. Valutaomregningseffekter på investeringene regnskapsføres på Øvrig virksomhet gjennom bruk av valutaderivater.

| Beløp i NOK 1 000 | **Ferd AS** | **Ferd Capital** | **Ferd Invest** | **Ferd Special Investments** | **Ferd Hedgefond** | **Ferd Eiendom** | **Øvrig virksomhet** |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Resultat 2014** | | | | | | | |
| Driftsinntekter | **736 789** | -1 265 018 | 665 319 | 144 695 | 96 213 | 274 100 | 821 480 |
| Driftskostnader | **- 153 015** | - 49 929 | - 8 734 | - 6 553 | - 8 293 | - 20 323 | - 59 183 |
| **Driftsresultat** | **583 775** | **-1 314 946** | **656 585** | **138 142** | **87 920** | **253 777** | **762 298** |
| | | | | | | | |
| **Balanse 31.12.14** | | | | | | | |
| Investeringer i datterselskaper | **10 824 395** | 8 614 104 | | 37 582 | | 2 130 528 | 42 181 |
| Investeringer | | | | | | | |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| klassifisert som omløpsmidler | **13 466 817** | 931 482 | 5 645 278 | 1 875 527 | 2 869 671 | 130 | 2 144 729 |
| Bankinnskudd / trekk på konsernkonto | **371 542** | 769 191 | 11 390 | - 53 711 | - 157 173 | 248 456 | - 446 611 |
| Øvrige eiendeler | **1 536 480** | 2 334 | 3 903 | 383 210 | 146 557 | 138 795 | 861 681 |
| **Sum eiendeler** | **26 199 234** | **10 317 111** | **5 660 572** | **2 242 608** | **2 859 054** | **2 517 909** | **2 601 980** |

| Beløp i NOK 1 000 | **Ferd AS** | **Ferd Capital** | **Ferd Invest** | **Ferd Special Investments** | **Ferd Hedgefond** | **Ferd Eiendom** | **Øvrig virksomhet** |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Resultat 2013** | | | | | | | |
| Driftsinntekter | 5 667 474 | 2 448 792 | 1 489 658 | 573 629 | 196 366 | 89 265 | 869 763 |
| Driftskostnader | - 177 658 | - 62 682 | - 18 455 | - 21 153 | - 4 894 | - 9 278 | - 61 196 |
| **Driftsresultat** | **5 489 816** | **2 386 111** | **1 471 203** | **552 476** | **191 472** | **79 987** | **808 567** |
| | | | | | | | |
| **Balanse 31.12.13** | | | | | | | |
| Investeringer i datterselskaper | 11 403 639 | 9 468 879 | | 44 547 | | 1 304 661 | 585 551 |
| Investeringer klassifisert som omløpsmidler | 12 539 232 | 158 290 | 4 985 020 | 1 992 851 | 2 227 204 | 130 | 3 175 738 |
| Bankinnskudd / trekk på konsernkonto | 274 870 | 1 190 694 | 53 737 | 184 636 | 30 896 | 238 910 | -1 424 003 |
| Øvrige eiendeler | 275 473 | 29 211 | 1 235 | 144 604 | 25 300 | 47 889 | 27 234 |
| **Sum eiendeler** | **24 493 214** | **10 847 074** | **5 039 992** | **2 366 638** | **2 283 400** | **1 591 591** | **2 364 520** |

**NOTE 4 INNTEKTER FRA FINANSIELLE INVESTERINGER**

| Beløp i NOK 1 000 | Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer *) | Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer | Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer | Sum |
|---|---|---|---|---|
| Investeringer i datterselskaper | 765 179 | -1 904 662 | | **-1 139 483** |
| Noterte aksjer og andeler | 156 786 | - 414 465 | 972 475 | **714 795** |
| Unoterte aksjer og andeler | | - 46 840 | 13 517 | **- 33 322** |
| Hedgefond | 28 869 | 749 608 | 389 638 | **1 168 115** |
| **Sum 2014** | **950 834** | **-1 616 359** | **1 375 630** | **710 105** |

| Beløp i NOK 1 000 | Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer *) | Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer | Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer | Sum |
|---|---|---|---|---|
| Investeringer i datterselskaper | 152 627 | 2 473 235 | | 2 625 863 |
| Noterte aksjer og andeler | 110 698 | 1 091 666 | 352 266 | 1 554 631 |
| Unoterte aksjer og andeler | 1 491 | 408 887 | 42 158 | 452 536 |
| Hedgefond | 6 764 | 833 463 | 163 319 | 1 003 546 |
| Renteinvesteringer | - 3 160 | - 19 540 | 32 746 | 10 047 |
| **Sum 2013** | **268 421** | **4 787 712** | **590 490** | **5 646 622** |

*) Utdelinger fra fondsinvesteringer bokføres hovedsakelig mot kostpris på investeringene, og resultatføres ikke.

**NOTE 5**
**FINANSIELLE INSTRUMENTER OG BRUK AV VIRKELIG VERDI**

**Ferds prinsipper ved måling til virkelig verdi, generelt**

Ferd benytter den verdsettelsesmetode som ansees å gi det mest representative estimatet på en antatt salgsverdi. Et slikt salg forutsettes gjennomført i en velordnet transaksjon på balansedagen. Dette innebærer at for alle eiendeler der det finnes observerbar markedsinformasjon, eller der det nylig er gjennomført en transaksjon, benyttes disse kurser (markedsmetoden). Når en kurs for en identisk eiendel ikke er observerbar, beregnes virkelig verdi ved hjelp av en annen verdsettingsmetode. Ved verdsettingen benytter Ferd relevante og observerbare data i størst mulig grad.

For alle investeringer der verdien fastsettes ved bruk av en annen verdsettingsmetode enn markedsmetoden, gjøres det analyser av endringen i verdi fra periode til periode. Det gjennomføres grundige analyser på flere nivåer, både av overordnet i forretningsområdet, av Ferds konsernledelse og til slutt av Ferds styre. Det utarbeides sensitivitetsanalyser for de mest sentrale og kritiske inndata i verdsettingsmodellen, og i enkelte tilfeller foretas kontrollberegninger av verdsettelsen ved bruk av alternative verdsettingsmetoder for å bekrefte den beregnede verdi.

Ferd er konsekvent i bruken av verdsettingsmetode, og endrer normalt ikke prinsippene for verdsettelsen. Endring av prinsipper vil gi lav pålitelighet i rapporteringen og svekket sammenlignbarhet fra periode til periode. Prinsipp for verdsettelse og bruk av verdsettingsmetode fastsettes for investeringen før den gjennomføres og endres kun unntaksvis og bare dersom endringen fører til en måling som under omstendighetene er mer representativ for virkelig verdi

**Verdsettelsesmetoder**

Verdien av datterselskaper er fastsatt ved ta utgangspunkt i selskapenes bokførte egenkapital og justere for ikke bokførte verdiendringer. Underliggende investeringer verdsettes etter samme prinsipper som investeringer eid direkte i Ferd AS, som beskrevet nedenfor.

Investeringer i børsnoterte aksjer verdsettes ved bruk av markedsmetoden. Børskurs for siste gjennomførte transaksjon på markedsplassen legges til grunn.

Investeringer i unoterte aksjer som blir forvaltet internt, verdsettes normalt basert på en inntjeningsmultippel. Ved beregning av verdi (Enterprise Value - EV) benyttes for eksempel EV / EBITDA, EV / EBITA, EV / EBIT og EV / (EBITDA - CAPEX). Ferd innhenter relevante multipler for sammenlignbare selskaper. Multiplene for porteføljeselskapene justeres dersom forutsetningene ikke er like med peer group. Slike forutsetninger kan bestå av kontrollpremie, likviditetsrabatt, vekstforutsetninger, marginer eller tilsvarende. Selskapets resultat som benyttes i verdsettelsen normaliseres for engangseffekter. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld. Dersom det har skjedd en uavhengig transaksjon i verdipapiret, benyttes denne normalt som grunnlag for vår verdsettelse.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene (NAV). Ferd gjør en kritisk vurdering av om rapportert NAV kan legges til grunn.

Special Investments har kjøpt hedgefond i annenhåndsmarkedet, ofte med en betydelig rabatt i forhold til rapportert verdi fra fondene (NAV). Ved måling av disse hedgefondene innhentes anslag fra flere eksterne meglere for å vurdere hvilken rabatt disse hedgefondene omsettes til, sammenlignet med siste rapporterte NAV. Ferd gjør en vurdering av megleranslagene, anslår beste estimat for rabatt og benytter dette estimatet ved verdsettelse av hedgefondene.

Utleieeiendommer er verdsatt ved diskontering av fremtidige forventede kontantstrømmer. Verdien av eiendommer som inngår i byggeprosjekter vurderes løpende til antatt salgsverdi. Verdien oppnår ofte et skifte ved oppnådde milepæler. Periodevis sammenlignes våre beregnede verdier mot uavhengige takster.

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av selskapets finansielle instrumenter samt hvordan disse er behandlet i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om selskapets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

| | Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultatet | Finansielle instrumenter målt til amortisert kost | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Beløp i NOK 1 000 | | Utlån og fordringer | Finansiell forpliktelse | SUM | Virkelig verdi |
| **Anleggsmidler** | | | | | |
| Investeringer i datterselskaper | 10 824 395 | | | 10 824 395 | 10 824 395 |
| Andre langsiktige fordringer | | 841 | | 841 | 841 |
| **Sum 2014** | **10 824 395** | **841** | | **10 825 236** | **10 825 236** |
| **Sum 2013** | **11 403 639** | **42 663** | | **11 446 302** | **11 446 302** |

**Omløpsmidler**

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Kortsiktige fordringer mot selskap i samme konsern | | 724 687 | 724 687 | 724 687 |
| Andre kortsiktige fordringer | 34 964 | 765 884 | 800 849 | 800 849 |
| Noterte aksjer og andeler | 6 622 552 | | 6 622 552 | 6 622 552 |
| Unoterte aksjer og andeler | 2 215 184 | | 2 215 184 | 2 215 184 |
| Hedgefond | 4 629 081 | | 4 629 081 | 4 629 081 |
| Bankinnskudd | | 371 542 | 371 542 | 371 542 |
| **Sum 2014** | **13 501 782** | **1 862 113** | **15 363 895** | **15 363 895** |
| **Sum 2013** | **12 539 232** | **499 598** | **13 038 830** | **13 038 830** |

**Kortsiktig gjeld**

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Kortsiktig rentebærende gjeld | | 500 000 | 500 000 | 500 000 |
| Leverandørgjeld | | 1 611 | 1 611 | 1 611 |
| Offentlige avgifter | | 6 926 | 6 926 | 6 926 |
| Gjeld til selskap i samme konsern | | 909 732 | 909 732 | 909 732 |
| Annen kortsiktig gjeld | 3 079 | 20 782 | 23 862 | 23 862 |
| **Sum 2014** | **3 079** | **1 439 052** | **1 442 132** | **1 442 132** |
| **Sum 2013** | | **196 153** | **196 153** | **196 153** |

**Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser**

Ferd inndeler eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

**Nivå 1:** Verdsettelse basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum. Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer blir vurdert som nivå 1 investeringer.

**Nivå 2:** På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstiller ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Ferds hedgefondportefølje vurderes å tilfredsstille kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes ved transaksjoner i fondet.

**Nivå 3:** Alle Ferds øvrige investeringer vurderes på nivå 3. Dette gjelder investeringer der all informasjon eller deler av informasjonen om verdi ikke kan observeres i markedet. Ferd benytter også verdsettelsesmodeller for investeringer der aksjen har liten eller ingen omsetning. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes også på nivå 3. For Ferd gjelder dette private equity investeringer og fondsinvesteringer gjort av Special Investments der rapportert NAV må justeres for rabatter. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Ferd allokerer hver enkelt investering til sitt respektive nivå i hierarkiet ved anskaffelse. Overføringer fra et nivå til et annet skjer kun unntaksvis og utelukkende dersom det er skjedd endringer av betydning for nivåinndelingen ved den finansielle eiendelen. Dette kan skje eksempelvis ved at en unotert aksje har blitt børsnotert eller tilsvarende. En overføring mellom nivåene vil i så tilfelle gjøres når Ferd er blitt kjent med endringen.

Tabellen viser hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets finansielle eiendeler målt til virkelig verdi vurderes å befinne seg:

| Beløp i NOK 1 000 | **Nivå 1** | **Nivå 2** | **Nivå 3** | **Sum 2014** |
|---|---|---|---|---|
| Investeringer i datterselskaper | | | 10 824 395 | 10 824 395 |
| Andre kortsiktige fordringer | | 34 964 | | 34 964 |
| Noterte aksjer og andeler | 6 622 552 | | | 6 622 552 |
| Unoterte aksjer og | | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| andeler | | | 2 215 184 | 2 215 184 |
| Hedgefond | | 2 869 671 | 1 759 410 | 4 629 081 |
| Annen kortsiktig gjeld | | - 3 079 | | - 3 079 |
| **Sum 2014** | **6 622 552** | **2 901 556** | **14 798 989** | **24 323 097** |

| Beløp i NOK 1 000 | Nivå 1 | Nivå 2 | Nivå 3 | Sum 2013 |
|---|---|---|---|---|
| Investeringer i datterselskaper | | | 11 403 639 | 11 403 639 |
| Noterte aksjer og andeler | 5 241 213 | | | 5 241 213 |
| Unoterte aksjer og andeler | | | 2 922 904 | 2 922 904 |
| Hedgefond | | 2 360 531 | 2 001 380 | 4 361 911 |
| Renteinvesteringer | | 13 205 | | 13 205 |
| **Sum 2013** | **5 241 213** | **2 373 736** | **16 327 923** | **23 942 871** |

**Avstemming av bevegelsen i eiendeler på nivå 3**

| Beløp i NOK 1 000 | IB 01.01.14 | Kjøp / emisjon | Salg og utbetalinger fra investeringer | Overføringer til og fra nivå 3 | Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet | Gevinst og tap innregnet i resultatet | UB 31.12.14 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Investeringer i datterselskaper | 11 403 639 | 1 325 568 | - 150 | | -1 904 662 | | 10 824 395 |
| Unoterte aksjer og andeler | 2 922 904 | 153 471 | - 647 684 | | - 93 388 | - 120 119 | 2 215 184 |
| Hedgefond | 2 001 380 | 91 680 | - 901 293 | | 567 643 | | 1 759 410 |
| **Sum** | **16 327 923** | **1 570 719** | **-1 549 127** | | **-1 430 407** | **- 120 119** | **14 798 989** |

| Beløp i NOK 1 000 | IB 01.01.13 | Kjøp / emisjon | Salg og utbetalinger fra investeringer | Overføringer til og fra nivå 3 | Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet | Gevinst og tap innregnet i resultatet | UB 31.12.13 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Investeringer i datterselskaper | 8 610 741 | 450 360 | - 130 697 | | 2 473 235 | | 11 403 639 |
| Unoterte aksjer og andeler | 5 619 273 | 221 876 | -3 364 254 | | 409 528 | 36 481 | 2 922 904 |
| Hedgefond | 1 461 746 | 503 209 | - 631 165 | | 386 655 | 280 935 | 2 001 380 |
| **Sum** | **15 691 760** | **1 175 445** | **-4 126 116** | | **3 269 418** | **317 416** | **16 327 923** |

**Oversikt over benyttede inndata og sensitivitetsanalyse**

Nedenfor presenteres en oversikt over de mest sentrale forutsetninger benyttet ved måling av virkelig verdi av Ferds investeringer, allokert til nivå 3 i hierarkiet. Vi viser også hvor sensitive verdien av investeringene er for endringer i forutsetningene.

| Beløp i NOK 1 000 | Balanseført verdi per 31.12.14 | Benyttede og implisitte EBITDA multipler | Verdi, dersom multippel reduseres med 10 prosent | Verdi, dersom multippel økes med 10 prosent | Benyttet diskonterings-rente | Verdi, dersom renten økes med 1 prosentpoeng | Verdi, dersom renten reduseres med 1 prosentpoeng |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Investering i Ferd Eiendom AS 1) | 2 130 528 | | | | 7,5% - 9,0% | 1 797 528 | 2 574 428 |
| Øvrige investeringer i datterselskaper | 8 693 867 | 7,4 - 10,7 | 7 387 867 | 9 999 867 | | | |
| Unoterte private equity fond 2) | 969 759 | 7,2 - 13,0 | 822 402 | 1 117 116 | | | |
| Øvrige unoterte aksjer og andeler 2) | 1 245 425 | | | | | | |

| | Balanseført | | | | Estimerte rabatter ihht | Verdi dersom rabatten økes | Verdi dersom rabatten |
|---|---|---|---|---|---|---|---|

| Beløp i NOK 1 000 | verdi per 31.12.14 | megler (intervall) | med 10 prosent | reduseres med 10 prosent |
|---|---|---|---|---|
| Hedgefond 3) | 1 759 410 | 11 % - 80 % | 1 574 997 | 1 898 598 |

1) Ca 52 % av Ferd Eiendom AS' portefølje er utleieeiendommer og sensitive for endring i diskonteringsrente.

2) Ca 44 % av verdien av unoterte aksjer og andeler er sensitive for endring i multippel. De øvrige investeringene er verdsatt basert på rapportert NAV uten at Ferd har mulighet til å regne på senstiviteten, selv om multipler sannsynligvis er benyttet ved fastsettelsen av NAV.

3) Ca 72 % av hedgefondene på nivå 3 er sensitive for endring i rabatt. Disse investeringene er utelukkende gjort av forretningsområdet Special Investments.

## NOTE 6 RISIKOSTYRING - INVESTERINGSAKTIVITETER

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til selskapets risikostyring.

### VERDIFALLSRISIKO OG ALLOKERING AV KAPITAL

Ferds allokering av kapitalen må være i tråd med eiers risikotoleranse. Et mål på denne risikotoleranse er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle markedene Ferd er eksponert mot skulle oppleve kraftige og raske fall. Ferds totalportefølje skal normalt ha maksimalt 35 prosent verdifallsrisiko. Verdifallsrisikoen legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktiva med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stresstester. Tapsrisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

### KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

#### Likviditetsrisiko

Ferd har et sterkt fokus på likviditet. Ferd legger til grunn at avkastningen fra finansielle investeringer skal bidra til å dekke løpende renteutgifter. Det er derfor viktig at Ferds balanse er likvid og at muligheten til å realisere aktiva samsvarer godt med løpetiden på gjelden. Ferd stiller krav om at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoterte aksjer og hedgefond. Forøvrig henvises til informasjon om Ferds lånefasiliteter, herunder oversikt over forfallsstruktur på gjelden i note 16.

#### Valutarisiko

Ferd har et bevisst forhold til valutaeksponering. Vi legger til grunn at Ferd alltid vil ha en viss andel av egenkapitalen investert i euro, amerikanske dollar og svenske kroner, og sikrer derfor normalt ikke valutaeksponering til norske kroner. Dersom eksponeringen i en valuta er vurdert som for høy eller lav reguleres valutaeksponeringen gjennom å ha lån på morselskapsnivå i den respektive valuta, eller ved bruk av derivater.

Ferd har følgende utestående valutaderivater på morselskapsnivå per 31.12.14:

| | **Valutakjøp** | | **Valutasalg** | |
|---|---|---|---|---|
| Beløp i NOK 1 000 | **Valuta** | **Beløp** | **Valuta** | **Beløp** |
| | NOK | 2 992 335 | USD | - 400 000 |
| | NOK | 1 831 789 | EUR | - 200 000 |

### SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av Ferds egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nyansere beregningene gjøres det en vurdering av om Ferds investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stresstestscenario har et verdifall på 1,0-1,3 ganger det norske aksjemarkedet.

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 % | -4 200 000 | -4 500 000 |
| Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 % | -1 700 000 | -1 600 000 |
| Kursrisiko: Eiendom faller 10 % | - 300 000 | - 200 000 |
| Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 % | -1 100 000 | -1 100 000 |
| **Sum verdifall i verdijustert egenkapital** | **-7 300 000** | **-7 400 000** |
| Verdifall i % av verdijustert egenkapital | 30% | 31% |

**NOTE 7** **AKSJER OG ANDELER I ANDRE SELSKAPER MED EIERANDEL OVER 10 %**

| | Forretningskontor | Eierandel |
|---|---|---|
| **Datterselskap** | | |
| Elopak AS | Røyken | 100,0 % |
| FC Well Invest AS | Bærum | 100,0 % |
| FC-Invest AS | Bærum | 100,0 % |
| Ferd Aibel Holding AS | Bærum | 100,0 % |
| 1912 Top Holding AS | Bærum | 100,0 % |
| Ferd Eiendom AS | Bærum | 100,0 % |
| Ferd Malta Holdings Ltd | Malta | 100,0 % |
| Ferd MG Holding AS | Bærum | 100,0 % |
| Ferd Sosiale Entreprenører AS | Bærum | 100,0 % |
| Norse Crown Company Ltd. AS | Bærum | 100,0 % |
| Swix Sport AS | Oslo | 100,0 % |
| **Anleggsaksjer og -andeler > 10 % eierandel** | | |
| Herkules Capital I AS | | 40,0 % |
| **Omløpsaksjer og andeler > 10 % eierandel** | | |
| Energy Ventures AS | | 31,8 % |
| Energy Ventures IS | | 19,1 % |
| Energy Ventures II AS | | 26,0 % |
| Energy Ventures II KS | | 22,1 % |
| Energy Ventures III AS | | 25,0 % |
| Energy Ventures III GP LP | | 25,0 % |
| Energy Ventures III LP | | 18,7 % |
| Herkules Private Equity Fund I (LP-I) Limited | | 76,1 % |
| Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited | | 74,5 % |
| Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited | | 25,1 % |
| Intera Fund I | | 12,0 % |
| Marical Inc | | 22,4 % |
| NMI AS | | 12,5 % |
| NMI Fund III | | 31,3 % |
| NMI Global | | 12,5 % |
| NMI Frontier | | 12,5 % |
| NRP Fleetfinance IV D.I.S | | 20,0 % |
| Petroleum Geo-Services ASA | | 10,1 % |
| SPV Herkules II LP | | 81,5 % |

**NOTE 8** **SKATTER**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| **Skattekostnad består av** | | |
| Betalbar inntektsskatt | 43 884 | |
| Endring i utsatt skatt | 95 395 | 146 737 |
| Skatt relatert til tidligere år | 765 | 31 736 |
| Skatteeffekt av netto avgitt konsernbidrag | 112 683 | |
| **Skattekostnad** | **252 727** | **178 473** |

**Betalbar skatt i balansen**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Årets betalbare skatt | 43 884 | |
| Betalbar skatt fra tidligere år | 2 457 | 32 228 |
| **Betalbar skatt i balansen** | **46 341** | **32 228** |

**Avstemming fra nominell til effektiv skattesats**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Resultat før skattekostnad | 787 492 | 5 164 811 |
| Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (27 %) | 212 623 | 1 446 147 |
| Ikke skattepliktige gevinster/tap og utdelinger på verdipapirer | - 438 059 | - 187 854 |
| Urealiserte verdiendringer på verdipapirer | 580 273 | -1 112 420 |
| Justering av skatt tidligere perioder | 765 | 31 736 |
| Effekt av endring i skattesats | | - 4 743 |
| Justering av utsatt skatt tidligere perioder *) | - 106 804 | |
| Skatteeffekten av andre permanente forskjeller | 3 929 | 5 607 |
| **Skattekostnad** | **252 727** | **178 473** |
| Effektiv skattesats | 32,1 % | 3,5 % |

**Utsatt skatt**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Fordringer | - 9 213 | - 6 791 |
| Aksjer og andeler | 384 636 | 200 624 |
| Varige driftsmidler | 4 343 | 5 197 |
| Avsetninger | 4 583 | |
| Netto pensjoner | - 6 658 | - 5 556 |
| Fremførbart underskudd *) | - 154 563 | - 65 420 |
| **Balanseført verdi 31.12, utsatt skatteforpliktelse** | **223 128** | **128 054** |

**Endring i netto balanseført utsatt skatt**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Balanseført verdi 1.1. | 128 054 | - 20 320 |
| Resultatført i perioden | 95 395 | 146 737 |
| Innfusjonert (se note 19) | | - 1 048 |
| Skatt ført mot totalresultatet (estimatavvik, pensjoner) | - 321 | 2 685 |
| **Balanseført verdi 31.12** | **223 128** | **128 054** |

*) Som følge av endret rettstilstand for suksesshonorar (carried interest) i PE-fond endres Ferds skattegrunnlag fra slike investeringer. Beskatningen for perioden tilbake til 2007 vil bli endret med økt fradrag som resultat. Dette økte fradraget blir først hensyntatt i skattegrunnlaget når Ferd får endelig vedtak fra skattemyndighetene.

**NOTE 9** **LØNNSKOSTNADER OG GODTGJØRELSER**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Lønn | 46 508 | 107 099 |
| Sosiale avgifter | 17 717 | 17 464 |
| Pensjonskostnader (se note 15) | 6 733 | - 25 478 |
| Andre ytelser | 3 457 | 2 227 |
| **Sum** | **74 415** | **101 312** |

| | | |
|---|---|---|
| Gjennomsnittlig antall årsverk | 38 | 39 |

**Lønn og honorarer til konsernsjef**

| Beløp i NOK 1 000 | Lønn | Bonus | Naturalytelser | Pensjon |
|---|---|---|---|---|
| John Giverholt | 3 300 | 3 276 | 186 | 1 062 |

Konsernsjefens bonusordning er begrenset oppad til 6,0 mill. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferds kollektive pensjonsordninger for lønn under 12 G og oppebærer med det rett til en innskuddsordning. Konsernsjefen har dessuten en ytelsesordning for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12 G men oppad begrenset til ca 2,2 mill, samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratre ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratre sin stilling.

**Honorarer til styret**

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

## NOTE 10 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Leie av bygninger o.l. | 6 159 | 5 850 |
| Honorarer til advokater, konsulenter og revisor | 25 045 | 29 374 |
| Reisekostnader | 1 876 | 1 635 |
| Tap og endring i nedskrivning på fordringer | 26 035 | 13 444 |
| Andre kostnader | 17 932 | 24 151 |
| **Sum** | **77 046** | **74 455** |

**NOTE 11** **KOSTNADSFØRTE HONORAR TIL REVISORER**

Oversikt over honorar til selskapets revisor, revisjons- og rådgivningsselskapet Ernst & Young AS:

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Revisjonshonorar | 1 140 | 1 111 |
| Andre attestasjonstjenester | | 18 |
| Andre tjenester utenfor revisjon | 64 | 1 520 |
| **Sum** | **1 204** | **2 649** |

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester samt bistand til oversettelse av årsregnskap. Alle beløp er eks mva.

**NOTE 12** **VARIGE DRIFTSMIDLER**

**2014**

| Beløp i NOK 1 000 | **Bygninger og tomter** | **Driftsløsøre og inventar** | **Sum** |
|---|---|---|---|
| Anskaffelseskost 1.1. | 3 118 | 19 902 | **23 020** |
| Tilgang | 802 | 3 903 | **4 705** |
| Avgang | | - 3 058 | **- 3 058** |
| Anskaffelseskost 31.12. | **3 920** | **20 747** | **24 667** |
| | | | |
| Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1. | | 14 938 | **14 938** |
| Årets avskrivninger | | 1 554 | **1 554** |
| Avgang avskrivninger | | - 1 928 | **- 1 928** |
| Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12. | | **14 564** | **14 564** |
| | | | |
| **Balanseført verdi 31.12.** | **3 920** | **6 183** | **10 103** |
| | | | |
| Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler | - | 4-10 år | |
| Avskrivningsplan | | Lineær | |
| | | | |
| Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler | 6 159 | | |

**2013**

| Beløp i NOK 1 000 | **Bygninger og tomter** | **Driftsløsøre og inventar** | **Sum** |
|---|---|---|---|
| Anskaffelseskost 1.1. | 3 080 | 22 066 | **25 146** |
| Tilgang | 38 | 1 646 | **1 684** |
| Avgang | | - 3 810 | **- 3 810** |
| Anskaffelseskost 31.12. | **3 118** | **19 902** | **23 020** |
| | | | |
| Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1. | | 15 198 | **15 198** |
| Årets avskrivninger | | 1 891 | **1 891** |
| Avgang avskrivninger | | - 2 151 | **- 2 151** |
| Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12. | | **14 938** | **14 938** |
| | | | |
| **Balanseført verdi 31.12.** | **3 118** | **4 964** | **8 082** |
| | | | |
| Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler | - | 4-10 år | |
| Avskrivningsplan | | Lineær | |

**NOTE 13 BANKINNSKUDD**

Blant balanseførte bankinnskudd inngår følgende bundne midler:

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Skattetrekkskonto | 4 558 | 5 669 |

**NOTE 14** **AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON**

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.14 består av 183.267.630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

**Eierstruktur**

| Aksjonærene i selskapet per 31.12.14 var: | Antall aksjer | Eierandel |
|---|---|---|
| Ferd Holding AS | 183 267 630 | 100,00% |

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med Ferd Holding AS og Ferd JHA AS på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, ta kontakt med Ferd.

| Aksjer eid indirekte av daglig leder og styremedlemmer i Ferd AS: | Rolle | Stemmeandel | Eierandel |
|---|---|---|---|
| Johan H. Andresen | Styrets leder | 69,94% | 15,20% |

Barna til Johan H. Andresen eier 84,8 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS.

**NOTE 15** **PENSJONSKOSTNADER OG - FORPLIKTELSER**

**FERDS PENSJONSORDNINGER**

Ferd har etablert pensjonsordninger i samsvar med norske lovkrav. De ansatte deltar i en innskuddsbasert pensjonsordning for lønn under 12G.

For lønn over 12 G har Ferd etablert en pensjonsordning som innebærer at de ansatte opptjener en pensjonsrettighet hvert år. Samtidig med etableringen ble ordningen lukket for nyansatte. Rettigheten består av en andel av lønnen over 12 G, samt en avkastningskomponent som avhenger av den ansattes valgte risikoprofil. Pensjonsordningen har mange fellestrekk med en innskuddsordning, men ettersom Ferd ikke gjennomfører løpende utbetalinger til et fond, men har valgt å sitte med avkastningsrisikoen selv, skal ordningen regnskapsmessig klassifiseres som en ytelseseordning. Ferd har innregnet forpliktelsen som en pensjonsforpliktelse og kostnadsfører de løpende innskuddene og den løpende avkastningen etter hvert som de pådras. Forpliktelsen er ikke neddiskontert.

Konsernledelsen har dessuten en førtidspensjonsordning som gir de anledning til å gå av fra fylte 65 år. Dette er også en ytelsesordning.

Frem til og med 2013 har alle ansatte vært medlem av en ytelsesbasert pensjonsordning for lønn opp til 12 ganger Folketrygdens grunnbeløp (G). Ytelsesbaserte pensjonsordninger gir de ansatte rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser. Forpliktelsen er et estimat for fremtidige ytelser som ansatte har opptjent basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ytelsene neddiskonteres til nåverdi og balanseført forpliktelse reduseres med virkelig verdi av pensjonsmidler for fondsbaserte pensjonsordninger. Endring i forutsetninger, medlemsbestand og avvik mellom estimert og faktisk lønnsøkning og avkastning på midler medfører aktuarielle gevinster og tap. Aktuarielle gevinster og tap innregnes i totalresultatet. Den ytelsesbaserte ordningen ble avsluttet 31.12.2013. Utstedelser av fripoliser er gjennomført i 2014. Effekten av planendringen er resultatført i 2013.

**Økonomiske forutsetninger per 31. desember**

| | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Diskonteringsrente | 2,70% | 3,30% |
| Forventet lønnsvekst | 3,25% | 3,75% |
| Fremtidig forventet pensjonsregulering | 1,75% | 1,75% |
| Forventet regulering av G | 3,00% | 3,50% |

**YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER**

**Spesifikasjon av innregnet forpliktelse**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Nåverdi av ikke-fondsbaserte pensjonsforpliktelser | 24 659 | 20 579 |
| Nåverdi av helt eller delvis fondsbaserte pensjonsforpliktelser | | 62 716 |
| Sum nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser | 24 659 | 83 295 |
| Virkelig verdi av pensjonsmidler | | 62 716 |
| **Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i balansen** | **24 659** | **20 579** |

**Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 01.01 | 83 295 | 130 590 |
| Nåverdi av årets pensjonsopptjening | 2 004 | 10 326 |
| Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen | 1 257 | 4 361 |
| Estimatavvik på pensjonsforpliktelsen | 1 190 | - 13 054 |
| Planendringer | | - 35 855 |
| Utbetalte ytelser | - 63 087 | - 13 073 |
| **Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.** | **24 659** | **83 295** |

**Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Virkelig verdi på pensjonsmidler per 01.01. | 62 716 | 60 920 |
| Forventet avkastning på pensjonsmidler | | 1 303 |
| Estimatavvik på pensjonsmidlene | | - 3 464 |
| Bidrag fra arbeidsgiver | | 7 433 |
| Administrasjonskostnader | | - 51 |

| | | |
|---|---|---|
| Utbetalte ytelser | - 62 716 | - 3 425 |
| **Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.** | | **62 716** |

**Pensjonsmidler innbefatter følgende**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Egenkapitalinstrumenter | | 9 059 |
| Statsobligasjoner | | 7 058 |
| Bedriftsobligasjoner | | 12 687 |
| Andre gjeldsinstrumenter, herunder strukturert gjeld | | 25 340 |
| Eiendomsinvesteringer | | 7 191 |
| Bankinnskudd | | 1 381 |
| **Sum pensjonsmidler** | | **62 716** |

**Estimatavvik innregnet i totalresultat**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger) | - 1 190 | 13 054 |
| Årets estimatavvik på pensjonsmidler (ytelsesbaserte ordninger) | | - 3 464 |
| **Netto resultatført estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger** | **- 1 190** | **9 590** |

**Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Nåverdi av årets pensjonsopptjening | 2 004 | 10 326 |
| Planendringer | | - 35 855 |
| Administrasjonskostnader | | 51 |
| Pensjonskostnad på innskuddsordninger | 4 729 | |
| **Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet som lønnskostnader** | **6 733** | **- 25 478** |
| Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen | 1 257 | 4 361 |
| Forventet avkastning på pensjonsmidler | | - 1 303 |
| **Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet som rentekostnader** | **1 257** | **3 058** |

**NOTE 16** **KORTSIKTIG RENTEBÆRENDE GJELD**

**Kortsiktig rentebærende gjeld fordelt på valuta**

| Beløp i NOK 1 000 | **Lånebeløp i NOK 2014** | **Lånebeløp i NOK 2013** |
|---|---|---|
| NOK | 500 000 | - |
| USD | - | - |
| EUR | - | - |
| **Kortsiktig rentebærende gjeld 31.12 til pålydende** | **500 000** | **-** |
| Aktiverte opptrekkskostnader | -16 975 | |
| **Balanseført verdi 31.12.** | **483 025** | **-** |

Ferd har en samlet lånefasilitet på 6 milliarder NOK. Opptrekkskostnader knyttet til fasiliteten er periodisert over løpetiden.

| NOTE 17 | TRANSAKSJONER OG MELLOMVÆRENDER MED SELSKAP I SAMME KONSERN | | |
|---|---|---|---|
| | | | |
| Ferd AS har følgende utlån og mellomværender mot andre foretak i samme konsern: | | | |
| | | | |
| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | | **2013** |
| **Fordringer** | | | |
| Kortsiktige fordringer mot foretak i samme konsern | 724 687 | | 66 907 |
| Sum fordringer | 724 687 | | 66 907 |
| | | | |
| **Gjeld** | | | |
| Kortsiktig gjeld til foretak i samme konsern | 909 732 | | 83 064 |
| Sum gjeld | 909 732 | | 83 064 |
| | | | |
| Alle konserninterne mellomværender forrentes med 6 mnd NIBOR + 1,5%-poeng.<br>Langsiktige lån forrentes til antatte markedsbetingelser. | | | |
| | | | |
| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | | **2013** |
| **Tjenester fakturert til konsernselskaper** | | | |
| Stabstjenester | 8 847 | | 8 169 |
| Eiendomsforvaltning | 16 174 | | 10 628 |
| Sum inntekter | 25 022 | | 18 798 |
| | | | |
| **Renter på konserninterne lån og mellomværender** | | | |
| Renteinntekt | 6 582 | | 47 576 |
| Rentekostnader | - 1 269 | | |
| Netto renteinntekter | 5 313 | | 47 576 |

**NOTE 18** **BETINGEDE OG IKKE BALANSEFØRTE FORPLIKTELSER**

**Garantiansvar og ikke balanseførte forpliktelser**

| Beløp i NOK 1 000 | **2014** | **2013** |
|---|---|---|
| Forpliktelser til å yte egenkapitalinnskudd i datterforetak og andre foretak | 343 500 | |
| Ikke utbetalt, men kommittert kapital til fondsinvesteringer | 620 401 | 748 054 |
| **Sum** | **963 901** | **748 054** |

**Betingede forpliktelser og tvister**

Ferd AS er ikke part i noen rettssaker for tiden.

**Hendelser etter balansedagen**

Ferd AS har etter balansedagen avgitt ytterligere garantier overfor tredjepart for inntil 350 MNOK. Garantien kan bli gjort gjeldende dersom den Ferd har garantert for ikke oppfyller sine leveringsforpliktelser. Garantien har en varighet på inntil fire år.

**NOTE 19** **FUSJON**

Ferd AS har per 29.8.13 innfusjonert de heleide datterselskapene Ferd Capital Partners AS, Det Oversøiske Compagnie og Kapole II AS. Fusjonen er gjennomført etter reglene om forenklet mor-datterfusjon i Aksjeloven, og det er ikke utstedt vederlag. Som følge av at overdragende selskap var heleid datterselskap av overtakende, er fusjonen regnskapsført etter reglene om konsernkontinuitet.